

Заболявания на нервната система, причинени от паразити.

Вируси

- *Полиомиелит (Детски паралич)*

Детският паралич е вирусно заболяване, което причинява различни по тежест парализи и засяга предимно детската възраст. В миналото това заболяване се срещаше често и понякога избухваше под формата на епидемии.. Заразата се предава предимно по въздушно-капков път, но също и чрез изпражненията на болните. Началото на заболяването се проявява с повишена температура, главоболие, безапетитие, силно изпотяване, значителна отпадналост, леко зачервяване на гърлото, понякога и поява на диария. Само с тези прояви болестта често завършва с оздравяване. В други случаи след няколкодневно затишие на болестните прояви температурата отново се повишава, появяват се мускулни болки, задържане на урината, силно изпотяване и повишена кожна чувствителност. Скоро след това развиват парези (непълни парализи) и парализи на отделни мускули или мускулни групи. Парализите довеждат до вялост и отпуснатост на мускулите, но без нарушение на кожната чувствителност. Постепенно температурата спада и парализите в течение на седмици и месеци се подобряват, но някои от тях могат да останат трайни. У ваксинираните деца заболяването се среща рядко, протича под формата на доброкачествен менингит и леки бързопреходни парези.

Бактерии

- *Менингит*

Менингитът е възпаление на мозъчната обвивка. Той се причинява от вируси, бактерии, спирохети, гъбички, паразити, пряко дразнене на мозъчните обвивки от токсични вещества. Болестта се проявява с повишена температура и нетърпимо главоболие. Често се наблюдава вдървяване на вратните мускули и мускулите на кръста, на кожата избиват червени петна. Заболяването се предава по въздушно-капков и контактен път, чрез предмети.

Много от нас са носители на менингококи, без въобще да подозират това.

Дремещият вирус се активизира внезапно, особено при отслабнала имунна система. От момента на предаване на заразата до появяването на първите симптоми протичат от 2 до 10 дни. Практиката показва, че лечението на заболяването с антибиотици в ранния му стадий е успешно. Но при закъсняло лечение няма да могат да се предотвратят някои сериозни последици.

- Енцефалит

Енцефалитът е възпаление на веществото на главния мозък. Причинители са обикновено вируси, включително и тези на детските шарки. Заболяват предимно малките деца, но вирусите не подминават и възрастните. Когато възпалителният процес не се ограничи в менингите, а засегне и мозъчното вещество, се развива менингоенцефалит. Ако възпалителният процес започне направо с ангажирането на мозъчната тъкан, настъпва енцефалит, тоест възпаление на мозъчната тъкан.

Някои от вирусите-причинители на енцефалит са известни. Болестта може да се развие и при различни ваксинации (например против едра шарка, холера, бяс) или в процеса на боледуване от някои инфекциозни заболявания (скарлатина, морбили, лещанка, коклюш, кореман тиф). Болестната картина при всички енцефалити се развива бурно, с повишена телесна температура и ранни признаци на увреждане на мозъчната тъкан, което се изразява с два вида явления:

- *Явления на възбуда* — проявяват се генерализирани (обща) или огнищни (местни) гърчове, с пристъпи на потрепвания в едната или другата половина на тялото;
 - *Явления на отпадане* — изразяват се в пареза или парализа на едната половина на тялото, нерядко само на едната ръка или единия крак. В острия период съзнанието може да бъде променено, да се явят бълнувания, халюцинации, илюзии или, обратно, болният да изпадне в сънливост и кома.
- *Сифилис*

Сифилисът е една от най-сериозните, лечими полово предавани болести. Причинител на сифилиса е бактерията „бледа спирохета“ (*Treponema pallidum*). Болестта има много разнообразни симптоми, които могат да имитират други болести, затова сигурната диагноза се поставя само след серологичен тест. Протича във фази, продължаващи години наред и ако не бъде лекувана навреме, оставя тежки поражения върху болния.

Сифилисът има няколко стадия на развитие. Лечението може да бъде успешно във всеки един, но само докато в организма не са нанесени физически увреждания на органите и тъканите. Това обикновено се случва при третичния сифилис. Тогава при лечение, бактерията се унищожава напълно, но пораженията остават.

При вторичният сифилис е възможно засягане на централната нервна система под формата на менингит със силно главоболие. Това обаче се случва при малък процент от пациентите.

В третата фаза са характерни поражения върху вътрешните органи, централната нервна система, кожата. Образуват се сифилистични гуми. Появата им в мозъка води до психични разстройства, невросифилис или смърт.

Плоски червеи

- *Кучешка тения*

Ехинококозата е паразитоза, която при човека се обуславя от проникването и развитието в различни органи на ларвите на кучешката тения. Човекът и някои тревопасни животни са междинен, а кучето — окончателен гостоприемник на кучешката тения. Човекът се заразява чрез зеленчуците и предметите, или при пряко или косвено общуване с опаразитени кучета. Болестта се развива най-често в белите дробове, но може да засегне и мозъка, черния дроб, костите и др. органи.

Диагнозата на ехинококозата у човека е свързана с много трудности. Лечението е хирургично, но в последните години се опитва и медикаментозно лечение.

Най-важната предпазна мярка е избягването на контакт с кучета и особено с такива, които не са обзепаразитени.

- *Свинска и говежда тения(тенидоза)*

Причинените от свинската и говеждата тения паразитози се наричат тенидозии. Погълнатите от животните яйца на свинската тения се излюпват в червата им и образуват личинки, които по кръвен път се разнасят в различните органи на тялото, като образуват лещоподобни мехурчета, наречени цисти-церки, а причиненото от тях заболяване се нарича цисти-церкоза. Животните боледуват често, а хората много рядко от цистицеркоза, като паразитът може да проникне в мозъка, сърцето, черния дроб и мускулите.

При консумацията на недобре кулинарно обработено или сурово свинско или говеждо цистицеркозно месо (бифтек „Татар“, суджук, луканка и др.) в червата на човека от цистицерките се развиват панделковидни тении. От момента на заразяването до образуването на зряла тения са необходими около 90 дни. В организма на човека тениите могат да живеят 20—30 години.

Болестните оплаквания, които тениите дават, са много неясни, поради което сигурно доказателство за заболяването е намирането на членчета или яйца от тении в изпражненията. Най-честите оплаквания са гадене, обилно отделяне на слюнка, тежест около пъпа, отпадналост, неспокоен сън, виене на свят, нервност, анемия.

Цистицеркозата, която се среща много рядко у хората, води до образуването на малки туморчета, които се разполагат в очите, мозъка, сърцето, костите и др.

Болните от тенидозии никога не трябва да прибегват до самолечение. До излекуването си те трябва да ходят по голяма нужда само в хигиенични, закрити отходни места. За предпазване от заразяване свинското и говеждото месо трябва да се консумират само след добра кулинарна обработка.